

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאני שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד החמישי

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

והגדת לבנך (שמות יג. ח)

מובא ב'אורח חיים' הקדוש על פסוק זה בזה"ל: צריך לדעת למה לא אמר ואמרת כי תיבת הגדה מצינו לרבותינו ז"ל שאמרו (שבת פ"ו.) שיתכוין בה דברים קשים כגידים. עוד קשה אומרו ביום ההוא ובסמוך גמר אומר בעבור זה ודרשו רבותינו ז"ל (מכילתא ובהגדה) בשעה שמצה ומרור וגו' והוא בלילה ולא ביום ואם כן לא היה לו לומר אלא והגדת לבנך לאמר בעבור זה ואני יודע זמן ההגדה שהוא בלילה. עוד צריך לדעת אומרו לאמר והוא כבר אמר והגדת:

ונראה כי יכוין על דרך אומרים ז"ל (פסחים קט"ז:) מתחיל בגנות ומסיים בשבח, יאמר גנות אבותיהם של האבות כי לא היה דבר משובח, והוא אומרו והגדת דברים קשים שלב האדם נעקש מהם, ואחר כך מסיים בשבח, והוא אומרו לאמר אמירות משובחות משמחים את הלב ומסעדים אותו, ואמר ביום ההוא הודיע במתק לשון צדיק כי הלילה ההוא יום יקרא לא לילה והוא אומרו (תהלים קל"ט) ולילה כיום יאיר, ולא חש שתטעה לומר יום ממש ממה שגמר אומר בעבור זה שהוא בשעת מצה כו' כאומרים ז"ל. ואולי כי סמך ביום ההוא עם והגדת כי גם נס זה בכלל מצות ההגדה:

עוד ירצה באומרו לאמר להיות שאמר והגדת לבנך תינח אם יש לו בן אם אין לו בן יהיה פטור. תלמוד לומר לומר לאמר, שעל כל פנים צריך להגיד אפילו בינו לבין עצמו. ואם תאמר כיון שעל כל פנים הוא צריך להגיד אפילו בינו לבין עצמו אם כן למה אמר לבנך. ואולי שבאמצעות היתור אני מבין כן ולא בלא יתור. ואפשר עוד שירמוז באומרו והגדת לבנך שאם יגיד הגדה האמורה בענין יזכור ה' שיגיד לבנו וכדי שלא תטעה לומר דוקא, לזה אמר לאמר: עכ"ל.

בדרך זה יש לנו להתבונן ולומר על מה שגלגל הקב"ה לחיינו באלו הימים, הנגיף אשר אינו נראה ושינתק את כל העולם. וגרם לביטול תורה רב ועצום אשר נאלצו גדולי ישראל להורות לסגור הכוללים והת"ת ומוסדות התורה ובתי תפילה ה' ירחמנו ויושיענו מהרה. שהוא דבר קשה מאוד ותוכחה מגולה לכל העולם ובפרט לנו שאפילו תפילה בצבור נמנע מאתנו.

אך מאידך גיסא יש לשמוח ולרקוד בזה הנגיף המזכנו להתקרב לבוראנו לעבדו בשמחה ובלבב שלם גם מתוך קושי. וראשית יש לשמוח שנגיף זה מנע ועצר טומאה רבה השוררת בעולם, שנסגרו כל מקומות הפריצות וההוללות, וחילולי השבת הרבים, ואף בבתים הפרטיים, אנשים מפחדים להתקרב זה אל זה וחדלה הקירבה הגופנית. נולדים אנו אומרים, שכעת אנו חוזרים ליחדש ימינו כקדם כאבותינו הקדושים, אשר לא לחצו ידיים זה לזה אלא היו אומרים 'שלום עליכם' בפה, ומנענעים בגופם או בראשם בלבד. וכל לחיצות הידים אשר נפוצה בקרב רבים, התחלתה היא מאבירי הגוים ואכמ"ל בזה.

ועל כן האדם נבחן בעת הזאת האם ירפה ידיים או ישב ויעסוק בתורה שעתה פנוי הוא ממלאכתו, ואפילו בני משפחה קרובים אשר בחגים מתארחים זה אצל זה ובפרט בליל הסדר, עתה נמנעים זה מזה ויש לאדם זמן יחודי עם בני ביתו. ולכן ישב וילמד עם בניו ויקיים בגפו 'ושננתם לבניך' (דברים י. ט.) וזהו רצון ה' ב"ה והיא שמחתו השלימה, לראות אבות ובנים לומדים תורה לשמה כאשר אין מי שרואם ומעריכם. ובפרט שמאוד קשה ללמוד בבית כאשר יש תנועה מסביב, ועסוקים מאוד בהכנות לפסח ובהכנות מאכלים בחג הפסח. ויש מבני הבית החפצים לקיים שמחת החג ומעוניינים להפעיל שירים, והקולות והרעשים מהשכנים חודרים לבתים. וכולם מבטלים רצונם לעשות רצון יוצרים, ללמוד תורה בצוותא בקולות נעימים. אשריהם ישראל בני מלך מלכי המלכים.

וכן בענין התפילה, יודרו לקום כאשר קם מידי יום ביומו כאשר הלך להתפלל כשהיה תפילה בציבור, ויתפלל בקול רם ובשמחה. ויעי"ר בניו כאשר העירם בעת היה מנין בציבור, ואל יאמר, לא נורא בין כה וכה אין תפילה בציבור. וגם שאר בני משפחתו, לא יהפכו הלילה ביום מפני שאינם עובדים ולא הולכים ללימודים.

ובזה העת נבחן האדם, האם יעבוד את ה' בשמחה כדאמרן, או יכשלו ברכיו. ומה הזמן ישפט גם על הימים אשר היו כתקנן, האם עבד ה' בלב שלם ומרצונו באהבה, או שזה היה מפני הרגל החיים 'מצות ה' מלומדה', או מפני שלא היה לו נעים ממה יאמרו הסובבים.

וידבר על כל ענין זה עם בניו ובני ביתו, מצד אחד דברים קשים כגידים על מה ה' זאת לנו, ומאידך שמחת ה' בקדושה ובטהרה האופפת בעת אותנו, ולימוד התורה אשר שמח ה' בנו.

התורה והברכה לכל המתעבים בעם אשר נתנו מזונם וכספם קמחא דפסחא לידעו להעבירם למשפחות הנצטרות מבני עדתנו, חיושבים על התורה והעבודה. יזכר חשיית לחיות תמיד מן העונות, וירבה מזונם בכלל כפליים, וכשם שיטחו את האמללים, כן ישמח ה' אותם לעד ולעולמי עולמים בבריאות איתנה ועוזא מעליא.

מרן נשיא המוסדות

הרב הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

פתרונות לפרשת 'ויקרא'
אחדה חידה! 'מים עליונים' קרובים
לה' יתברך, ו'מים תחתונים' קרובים על
המזבח עיין רש"י (ויקרא ב. יג.).
הזוכה בהגרלה: מי שהכל שלו.
מי בתמונה? טרם נפתרה!

לחג הפסח:
בזמן חז"ל יכל להתחלף בין... ל...
ואף בתנ"ך עד החרב האחרון
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

כיצד אפו מצות בתימן

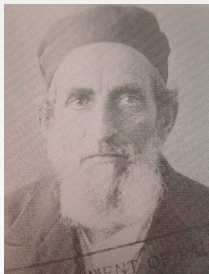
בזמנינו נשתבשו ונתעוותו כמה מושגים. אחד מהם, הוא, שלרבים נדמה כאילו ההבדל הקובע בין מצה לבין חמץ הוא שהמצה דקה ומחוררת בנקבים רבים. עד שבצק שתפח והחמיץ אלא שהוא דק ומחורר הנאפה במשך כל שימות השנה, נקרא כיום בשם "מצות-חמץ". דבר והיפוכו. וכל זה הוא שכחת המסורת שגרמה בלבולים רבים. ולפי האמת אין צורך כלל שיהא הבדל חיצוני בין "לחם" שלכל ימות השנה ל"לחם" של-פסח. גם המצה של-פסח נקראת לחם, שהרי מברכים על המצה המוציא "לחם" ואפילו בליל הסדר. וכן מוכח בגמרא פסחים דף ז'. בסוגיא של "פת שעופשה", והובא להלכה בשלחן ערוך סימן תמ"ז סעיף ד', כי המוצא פת בפסח בביתו ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה, מותר אפילו באכילה דאוליגן בתר בתרא וכו'. הרי שלא היה בזמנם שום דרך להבחנה בין זה לזה.

תלמידי עשרת חיים' שימו לב!

מבצע משענים בעל פה וצוגרים נקודות ובוחרים פרסים
ממשיך במלא עצמתו...

ילד שיבחן אצל חוריו (על פסוקים ומשניות שלא נבחן עד
עתה), יצבור נקודות כמו שהיה עד עתה בתלמוד תורה
ויבחר לו פרס משלל הפרסים הנמצאים בתלמוד תורה
אשריכם תלמידי חכמים...

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

אופן עשיית המצות בתימן עד הדור האחרון היה כמימות עולם וכשנים קדמוניות, כפי המתבאר מן המשנה והתלמוד ומהפוסקים הראשונים, שהמצות רכות וטובות למאכל (רק קשה מעט ללעסן). ותואר מראיתו אינו שונה משאר לחם של כל ימות השנה, אף שכבר נהגו לעשות עיין דק כל מה שאפשר. ובפסח עצמו עושין אותן לכל סעודה בשעתה (עיין למהרי"ץ בעץ חיים דף ב' ע"א ד"ה נהגו, שהטעם לחיבוב ולהידור מצוה). והנשים הן העוסקות בכל עניינים אלו שזוהי מלאכתן גם כל השנה, ובפסח דוקא המומחיות שבהן. והזירות היו מאד בעשייתן בחרדת-קודש. בכל בית היה תנור, פתחו למעלה והאפייה בדפנותיו של-תנור. ושלוש או ארבע נשים עוסקות בעיסה אחת, ולכל הפחות שתיים, אחת ללוש ואחת לאפות, והלישה היא כראוי ובתוספת מים שתהא רכה כפי הצורך. וכפי ההלכה אין לתת לתוך עיסת המצות תבלין, כיון שהם מחממים את העיסה, כמבואר בש"ע סימן תנ"ה סעיף ו', אבל מלח מנהגינו לתת, כדעת הרבה פוסקים שמתירים. אמנם משום חומרא דחמץ, נתפשט המנהג למעט במלח של-מצות-מצוה (דהיינו ליל-הסדר) מהרגיל בשאר ימות השנה, עיין זבח פסח למהרש"ץ. ומקורב שיצא לאור סידור תלמידי רבינו יונה והרמב"ן, מצינו סיעתא גדולה למנהגינו, כי שם כתוב שמצה של-מצוה שמברכין עליה בליל הסדר, צריכה להיות נילושה במלח ככל העיסות, והאומרים שצריכה להיות בלא מלח הוא שיבוש גדול ודברי שטות וכו' והאריכו, וסיימו שכן הורו הגאונים ז"ל.

להצלחת ר'

אברהם בן זכריה
מדויל הי"ו וב"ב

וכך מבואר בספרי חז"ל בהרבה מקומות. ומשנה שלימה שנינו (במסכת פסחים מח:) רבן גמליאל אומר שלוש נשים לשות כאחת וכו'. וחכמים אומרים, שלוש נשים עוסקות בבצק כאחת, אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה וכו'. אמנם כעת בארץ-ישראל ברוב ככל המקומות אין אפשרות לעשות כן, רק קונים או עושים מצות בתנורים אחרים במאפיות ציבוריות, אם עבודת-יד, אם במכונות שנתחדשו בזמנים אחרונים בארצות אירופה, ועושין הכל מלפני פסח, ובקושי נילושות, והן יבשות ודקות מאד, וגם מנוקבות. ומרוב דקותן אי אפשר שיחלק בעל הבית כזית לכל המסובין בליל הסדר, רק צריכים לצרף. ויש שאינן אפיות כראוי (ועיין שלחן ערוך המקוצר סימן פ"ג סעיף ג'). עכ"פ צריכים ליקח דוקא ממקום שמדקדקים מאד בכשרות, מאחר דאנן נקייטין כמאן דאמר דחמץ בפסח חוזר וניעור. וגם העושים עדיין בתנור תימני (הנקרא "טבון"), אין לסמוך אלא דוקא על המדקדקים בקלה כבחמורה, כי בזמנינו בעוה"ר רבה העזובה וגדולה המכשלה ח"ו.

בדרך כלל נהגו לאפות לפסח דוקא ע"י "מכבזה", והיא כלי עגול קלוע מנצרים וממולא במוכין עטוף בד, שאחרי שמגלגלין ועורכין את חתיכת הבצק ע"ג קמח של-קטניות דוקא ונדבק הקמח בה מכל הצדדין, מרדדין וממתחין את הבצק ע"ג ה"מכבזה" עד שהוא דק ביותר ואז מדבקתו בדופן התנור. אבל יש שלא ערכו בקמח קטניות ולא בכלי כלל, אלא דיבקו בידים (ימין ושמאל לסירוגין) את חתיכת הבצק ע"ג דופן התנור עצמו, ומשחו פני העיסה בתנור ב"חלבה" כדי להחליקה ולמתחה ככל האפשר, והוא הנקרא "צלוף" או "מלוג". עדיפות ה"מכבזה" בזה שיוצאת המצה עי"ז ריקיין דקין מאד (כמו עובי שתי מצות מכונה שבזמנינו, ויש אפילו פחות). משא"כ בידים, אעפ"י שעושין אותן דקות יותר משל-שאר ימות השנה, מ"מ אי אפשר למתחן הרבה מפני רוב חמימות התנור ובפרט בצדידה. אמנם כשעושים ב"מכבזה" יש חשש לבצק הנדבק בה, ומטעם זה פסק מהרי"ץ באיגרתו שצריך לכבס הבד אחרי כל אפייה, וביום טוב שאסור לכבסה צריך להחליפה. ואל ירע בעיני האדם ריבוי ההוצאות, כי אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה, עתיד הקב"ה לשלם לו בכפלי כפליים לעולם הבא עכ"ל.

וכה תאמר לבית יעקב, אלו הנשים. לדאבונו הולכת ונעלמת אפיית מצות-יד כפי מסורת נשות-תימן, המקובלת מדור לדור, ומאם לבתה, ומאשה לרעותה. בטביעות עין, ובעבודת כפיים. דוקא בזמנינו, שרבו הספרים וההדרכות של מתכונים לבישולים ומאכלים שונים ומשונים, הוזנחה ההדרכה למצוה הגדולה של-עשיית מצה בכשרות ובהידור. יהדות תימן היא הגחלת האחרונה והחוליא הסופית בשרשרת הארוכה של-צורת עשיית המצה המקורית מאז יציאת אבותינו במצרים, במשך כל תקופת הנביאים, וכך הלאה

לזש"ק

שלום בן יעקב

ומירב טליה בת מנשה

לזש"ק

יובל בן דוד

ורות בת זכריה

לזש"ק

תומר ישראל בן יעקב

ואודליה בת מנשה

בזמן חז"ל בעלי המשנה והתלמוד, הגאונים והראשונים, עד הדור האחרון ממש. ואל תטוש תורת "אמך", כפשוטו. הבה ונחדש עטרת מסורתנו הנאמנה. שגם כיום, שלושת אלפים ושלוש מאות ועשר שנים מאז חירותנו מגלות מצרים (כי יציאת מצרים היתה בשנת ב'תמ"ח לבריאת העולם) נזכה לראות ולומר "הא לחמא עניא דאכלו אבהתנא" כמשמעו. אל נא תחכו שיהא מאוחר תחכו שיהא מאוחר מדאי ח"ו, שלא יהיה כבר ממי ללמוד זאת. יהי רצון מלפני המקום ברוך הוא שיוכנו במהרה לקיים מצוה חשובה זו ושאר כל מצוותיו כתקנן וצביונן, אכ"ר.
(הנ"ל מתוך עלון "קהל יהודה" ופורסם ראשונה בשנת ה'תשנ"ח)

צֵא וְלִמַּד... (אגדתא דפסחא)

מהיכן יצא?

מובא במדרש הביאור למוהר"ר סעדיה אלדמארי זצ"ל בזה"ל:

להיכן יצא. פירוש, הוצא מה שבכחך אל הפועל, ותדע מה ביקש לבן הארמי לעשות ביעקב:

ובנימוקי הרז"ה למוהר"ר זכריה הרופא זצ"ל כתב בזה"ל: כיצד אמרו, צא למד. התשובה: הודעה לשכל, שיצא האדם ממחשבה למחשבה.

ובעזר שלמה למוהר"ר יחיא קרח זצ"ל כתב בזה"ל: צא ולמד מה בקש לבן וכו' ר"ל צא מענין מצרים שאתה דורש בה, ודרוש כלפי לבן מה שביקש לעשות ליעקב אבינו, כלומר לפי שלבן לא היתה רעתו בפועל ולא תוכל ללמוד ממנה, למוד מדבריו, לפי שהוא עצמו הודה שיוכל לעשות רעה עמו, ומודה שמחשבתו רעה, וכלן ביקש לעקור את הכל להיות אם ובנים שאמר ליעקב הבנים והצאן וכל אשר אתה רואה לי הוא, ר"ל לי היה ראוי ואותה בקשתני, אלא שהשם מנעו ממנו וסמך לזה אומרו אובד אבי שעשו אובד יוצא מהקל, ומשום דתנן דורש מארמי אובד אבי וכל הפרשה עד ובמופתים. ארמי אובד אבי כתרוממו לבן ארמאה בעא לאבדא ית אבא ולפי שחישב לעשות רעה צירפה הקב"ה למחשבה לפועל כאלו עשה, והשי"ת ביטל עצתו ועוד אחרים באו לכולותינו לפי שיעקב אבינו ירד אנוס ע"פ הדיבור על כרחו, שא"ל הקב"ה אל תירא מרדה מצרימה אנכי ארד עמך מצרימה, ואמרו שהיה ראוי יעקב אבינו לירד בשלשלאות ברזל אלא זכותו גרמה לו.

צא ולמד וכו'. שמתחלת מציאותינו, צרות רבות סבבנו, והכל הוא רק מחמת הגזירה, א' פרעה, ולבן שבקש לעקור הכל שאמר יש לאל ידי לעשות עמכם רע אם לא שהחלוס עכבו וזהו שנא' ארמי אובד אבי, שלא בא אלא לאבדו, והקב"ה צירף לו המחשבה למעשה ולאחר שניצול מלבן בא לו פגע אחר, וירד מצרימה אנוס ע"פ הדיבור שהיה יודע שעתידים בניו להשתעבד שם, ואף שקשה בעיניו קיבל מאהבה, והראה שא"ל הקב"ה אל תירא מרדה מצרימה מכלל שהיה ירא לרדת מפני השעבוד. ובהבטחתו ית' שנא' אנכי ארד עמך ירד, ויגר שם עד שיעברו שני הרעב היתה כוונתו, ולא לקבע.

צא ולמד וכו'. פ"י א"א נר"ו ידוע פלוגתא דתנאי איכא מאן

שלוחה בזאת הברכה מעומקא דליבא למוריננו ורבינו עטרת ראשינו הגאון הגדול מרן נשיא המוסדות פוסק עדת תימן מחזיר עטרה ליושנה מקים עולה של תורה ולוחם מלחמתה

רבי יצחק רצאבי שליט"א

על הדרכתו והכוונתו לכל ישראל בכלל ולעדת תימן בפרט, ולנו צוות התלמוד תורה וההורים, לדעת איזוהי דרך ישרה שילכו בה ישראל לשכון אור. יה"ר מלפניו יתברך שיאריך ה' ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, בבריאות איתנה ונהורא מעליא, ויפוצו מעיינותיו חוצה, כמים אשר אין להם סוף. ושנוכה לאכול עמו בבית המקדש מן הזבחים ומן הפסחים ששים ושמחים במהרה בימינו, אכ"ר.

בשבוע הראשון לנגיף, לא נכניס לסטרא אחרא, ולומדים בצוותא בבתים

אליכם תלמידי תלמוד תורה 'עטרת חיים' היקרים, וכל שאר תינוקות של בית רבן הצדיקים! גדולים ונעלים ימי חג הפסח אשר אנו בהם שרויים, ע"כ תנו לבכם להשקיע ימים אלו לעליה בתורה בקדושה וביראה, כרצון אבינו שבמרומים, והוא ממעונו י"פן אליכם ברחמי הרבים

ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך (שמות א. יג)

דם ואש ותמרות עשן

לשון מהר"ץ באגדתא דפסחא

והממוסגר הוא מפרי עין חיים

למרן הגר"י רצאבי שליט"א

נוהגים לזרוק מעט מן הכוס באצבעו כשאומר דם ואש ותמרות עשן, וגם כשמזכיר עשר מכות, וגם בדצ"ך עד"ש באח"ב שעולה בין הכל י"ו פעמים כנגד חרבו של הקב"ה שנקרא יוהד. והוא יוצא מפסוק [תהלים צ"א, י"א] כ"י מלאכיו יצוה' לך. והמקובלים כתבו משם מורינו האר"י שלא יזה באצבעו, אלא ישפוך מהכוס עצמו י"ו שפיכות. וכתב הרב חמ"י שנכון לשפוך לתוך כלי שבור וזכ"כ במשנת חסידים וכו' כמובא בכף החיים סימן תע"ג ס"ק קס"ד, וכן יש נוהגים גם אצלנו. והטעם שכלי שבור רומז אל הקליפה. וקרוב לזה מה שנוהגים העולם לשפכו לכלי מאוס (כגון כלי הרחיצה), או אל תחת השלחן מקום פסולת המאכלים וכו"ב, והעיקר שלא יהא מקום הילוך אדם. ועיין בארות יצחק הלכות ברכת המזון על סעיף ח', בעניין כוס פגום. וע"ע שולי המעיל סימן א' אות כ"ז, וכדבריו היה נוהג מורי זקני ז"ל. וכתב מהר"ח בעל שכ"ג בספרו פסח מעובין, שבבית הגביר חמיו נ"ע ראה שאחר ששפכו הטפות הנזכרות, שופכין היין ושוטפין הכוס ונותנין יין חדש בכוס ורוחצין ידיהם, ושכן נהג אחריו. ואמר שטעם שפיכת היין הוא כדי שלא ישתה יין שנזכר עליו שם המכות ע"ש. ומנהגינו שלא לחוש, וכן מתבאר מדברי רבינו האר"י ז"ל שכתב שהיין הנשאר בכוס, הוא דם טוהר הנהפך אחר כך לחלב יעש"ב:

ועיין בארות יצחק הלכות נדה סימן ג' ס"ק מ"ז בעניין דם נעכר ונעשה חלב. ובחמ"י המליץ גם כן

נראה לעניות דעתי אם אפשר, ואם לפני ה' יכשר, לתת טעם בתיבת ויעבדו, למה היא חסרה יוד שנייה. ואקדים מה שאמרו רבותינו ז"ל בכמה דוכתי, שהקדוש ברוך הוא הגלה את ישראל בין האומות ללקט ניצוצי הקדושה. ויותר ויותר מבררים כשהאומות משעבדים בהם שעבוד קשה, ומכים ומייסרים ורודים אותם, בזה מתרוקנת הקליפה ומתמלאת הקדושה. ואומות העולם אינם יודעים מה הם מאבדים וחסרים בשביל כך. שאלו ידעו, אינם משתעבדים בישראל כלל. זהו שאמר הכתוב ויעבדו מצרים את בני ישראל, הם עובדים לישראל שמבררים להם ניצוצי הקדושה, בשביל שרודים בהם בפרך. ואם שגיתי, השם הטוב יכפר בעד:

(זרע השלום' למהר"ר יחיא צארוס זצ"ל)

ובכל דור ודור (אגדתא דפסחא)

בכל הדורות חובה על האדם לזכור יציאת מצרים, ומה שאירע במשך כל הזמן. התבונן, אנו אומרים שירת הים בכל יום ויום לפני קרית שמע, והיא שלשים שטין על הסדר. לרמוז לעולם המלאכים, והם עשר מעלות שהזכיר (הרמב"ם) בהלכות יסודי התורה (פרק ב' הלכה ז'), תחלתן חיות הקדש וסופן אישים. ועולם הגלגלים, תשעה גלגלים וערבות המקיף את הכל. ועולם היסודות, עשרה, אש ורוח ומים וארץ, ומתהווים מהם דומם וצומח וחי שאינו מדבר וחי מדבר, ואיד ועשן, והם האדים העולים מן הארץ לירידת הגשם. ומטעם זה כותבים שם השם

לא נכנעים לסטרא אחרא, לומדים בבתים

התודה והברכה לכל תורמי הת"ת אשר משקיעים הונם בתשב"ר ובונים לעצמם בנין לתפארה לחיי עוה"ב. יהא רעוא מן קדם מריה שמיא שלא יחסר להם מאומה ויראו ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם ותהי משכורתם שלימה כפולה ומכופלת מאתו יתברך, אכ"י

א. וישיבתנו בכל סעודה תהיה באימה ויראה, וכל שכן בליל פסח. ונדע שכללה הזה יצאנו ממצרים מעבדות לחרות ומאפילה לאור גדול. ובצפייתנו צפינו מן העולם ועד העולם למועד זה, בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, שמורים לכל בני ישראל לדורותם (שמות י"ב, מ"ב), היינו לסוף דורותם בגלות זה האחרון:

ב. ובשעת הסדר יתן קולו בקול עזו תהלה לאלדינו באמירת ההגדה וההלל [ומהרי"ץ בפירוש ההגדה הביא כן בשם הראשונים וז"ל, ואומרים בפה אחד בהלל ושיר בבהילו וכו']. שכן מצינו באבותינו במצרים שאמרו שירה והלל על אכילת הפסח (חוקת הפסח בשם רבינו יונה ושכלי הלקט)), כי באותו עת שרפים ואופנים וחיות הקדש ומלאכי מעלה יורדים ומלאכי מעלה יורדים חיילות כבזמוטו חתן וכלה, לשמוע ולשמוח בקולן של ישראל, להתהלל עם נחלת אלה צבאות שמו. ואמרו רז"ל, בשעה שישראל עושים פסח וקורין ההלל, קולן עולה למרום ומשבר העליות והתקרות [מדרש שיר השירים רבה ב', י"ד. וז"ל מהרי"ץ (שם), במדרש איתא השמיעני את קולך, זו קריאת ההלל בשיר ובנועם. בשעה שישראל קורין את ההלל, קולן עולה למרום. מתלא אמר, פסחא בביתא, והלילא מתפרא אגרא. ופירש במתנות כהונה ז"ל וז"ל, כשאוכלין את הפסח ואומרים עליו הלל, קולן עולה למרום ומשבר העליות והתקרות עכ"ל, ישמע חכם ויוסף לקח עכ"ל]:

ג. ונשים אל לבינו שפלותינו ודלותינו וגלותינו וגלות שכינת עוזינו, אשר זה כמה שנים וכמה דורות מייחלים יום רצון ואנחנו לא נושענו, נשכחנו כמת מלב, משולחים כצאן במדבר בארץ אויבינו, אין חונן ואין חומל, ואין הדבר תלוי אלא בתשובתנו:

ד. ואלו שמתקבצים בבתי [זכר לקרבן פסח וכמו שכתוב בעץ חיים. יב"ן], יזהרו שלא יתאספו אנשים ונשים חס ושלום, לפי שמההתאספות יחד באים לידי מכשול גדול [וכבר נאמר בקידושין דף פ"א ע"א אמר אביי סקבא דשתא ריגלא. ופירשו רש"י ותוספות שם, ריעוע של ימות השנה ליחוד ולעבירה ימות הרגל, שיש קבוצות אנשים ונשים לשמוע הדרשה וכו']. ויזהרו שלא [כך יש לתרגם לפי המקור "ואלא" יחצל ליצנות, שפירשו "או", וזה המשך לקודם. ובהעתקה הקודמת תורגם ויזהרו שלא יבואו לידי ליצנות, ואולי היתה לפני המתרגם הגירסא "ולא" בלי א'. יב"ן] יבואו לידי ליצנות חס ושלום ושיחה בטילה. ונדע לפני מי אנו משבחים ומפארים:

ה. ותהיה אכילת האפיקומן אחר הסעודה, לפי ששמענו שמקצת אנשים טועים מניחים אותה עד לאחר הסדר, וזה איסור [ומהרי"ץ בפירוש ההגדה הזכיר את מנהג הטעות הזה ומחה בו בכל תוקף וז"ל, מכל זה תבין ותשכיל כי מה שנהגו קצת מההמוניים להצניע האפיקומן ולאכלו אחר גמר הסדר, מנהג בורות הוא ועוברים את פי חכמים, וכן לא ייעשה. וראוי למחות בידם, ולנדות לכל העושה כן עכ"ל. וכמדומה שלמנהג הטועים יש שריד בעוה"ד גם בזמננו, וצריך להעמידם על טעותם ולהחזירם בתשובה. ובפרי עץ חיים (אות שי"ב) הביא גם בשם מהר"י וזה ז"ל (כת"י) שדחה מנהג הטעות, ומיניה מובן יסוד הטעות הזו וז"ל, יש שטועין באכילת האפיקומן שאוכלין אותו אחר הכל אחר ארבעה כוסות. ויש כשבאין לישן, עולה על דעתם מדברי רז"ל שאמרו כדי שיישן וטעם מצה בפיו. ולא הבחינו, שהרי אמרו אחרי הסעודה, ולא אמרו אחר ארבעה כוסות. אלא האמת שאוכלין אותה אחר הסעודה וכו' יעו"ש. ומרן אאמור"ר שליט"א הרחיב היריעה על זה בשיעוריו השבועיים על הלכות פסח שנת ה'תשע"ד, ונדפסו בשערי יצחק. וברשימותיו העיר כאן בגיליון בזה"ל, אם זה חיבור זקינו מהרי"ץ, איך לא הזכיר זאת בעץ חיים משמו כדרכו עכ"ל:

ו. ואחרי שגמרין הסדר, לא יהיה התאספות בדברים בטלים. אלא מי שהוא עדין ער, יספר ביציאת מצרים ובשבח השם יתברך [ש"ע סימן תע"ז]. ואפשר שמה שהוסיף ובשבח השי"ת לבד מסיפור יציאת מצרים, לרמוז אתא למאי דאיתא בקב הישר, שראוי להוסיף ולספר ולפרסם בליל הסדר גם שאר שבחים ונסים שנעשו לו באופן פרטי:

ז. וכל אחד ישכים לקנות הבשר ובמקור בלשון ערבי, לאלשרך. ותורגם, לקנות הבשר. והעיר על זה מרן אאמור"ר שליט"א וז"ל, שרך, פירושו לשון שותפות וחלוקה, כמנהג הכפרים עד הזמן אחרון, ועיין בתשובות פעולת צדיק ח"א סימן מ"ה. ויש מי שסובר (קצב מומחה) שזה לפי שרגילים שמצרפים במכירה חלק בשר מכאן וחלק מכאן. אבל אינו נראה עכ"ל. ולפי שהיתה חלוקתם בלילה לפני שהאיר הבוקר, הזהירם רבינו המחבר להשכים לקחת הבשר, כדי שלא יהיה עיכוב, כדי להתפלל עם הצבור [הרש"צ בהערותיו העיר על כך, נראה לי שזה בחול המועד ע"כ. ושאלתי אותו מדוע כתב כן, הרי מהלשון מוכח דמיירי ביום טוב. וענה לי שהמנהג כך היה שביום טוב כבר היה קנוי להם מקודם, וזולת בחול המועד. אמנם בשו"ת פעולת צדיק למהרי"ץ ח"א סימן מ"ה מבואר המנהג בעניין שנמנים על הבשר מעת יו"ט, ואולי בזמן מהרי"ץ היה מצוי. ורש"י עצמו גם כן אמר לי שאף בזמן האחרון בעי"ת צנעא היו מעטים מתחלקים בבשר ביום טוב שוב ראיתי הסבר באריכות על זה בספר מחשבת ישראל בתימן של משה צדוק בדף ק"ע. יב"ן]:

ח. ותהיה כניסתנו לבית הכנסת באימה ביראה ופחד. ונמנע משיחת חולין בבית הכנסת, כי הוא עון פלילי [ביסוד ושורש העבודה (שער ב' פ"י) כתב כן וז"ל, בשעה שהאדם הולך לבית הכנסת, יקבל על עצמו שלא יסיח בבית הכנסת שיחת חולין חס ושלום. כי השח שיחת חולין בבית הכנסת, הוא עון פלילי רח"ל. וכ"כ החיד"א בספר לב דוד פרק ט"ז. והביאו, דהכי איתא בזה"ק בפרשת תרומה (דף קל"א ע"ב) מאן דמשתעי בבי כנישתא במלין דחול. ווי ליה דאחוי פירודא, ווי ליה דגרע מהימנותא וכו' יעו"ש. דברי הזהר הללו הובאו גם בחמדת ימים (יוהכ"פ פ"ב) ומחה שם עוד במדברים שיחה בטילה בתוך בית הכנסת יעו"ש. ובשבתות וימים טובים חמור הדבר שבעתיים, עיין מה שכתב מהרי"ץ בעץ חיים בהקדמת תפילת שחרית דשבת]:

ט. ובחול המועד נמנע את הכניסה והיציאה בשוק. לפי שבאה על ידי כך קנאה על הרחוקים. וכל אחד יזהיר את אנשי ביתו מן הכניסה ויציאה וההתראות ברחובות. ואם היה לה הכרח לצאת, לא תצא בבגדים חמודים, לפי שגורמות נתינת עין האויב ברחוקים. ואתם יודעים במה מדובר [הרואה יראה בספר שבט יהודה להר"ר שלמה בן וירגא בכמה מקומות

ברכת

תוסיפו שנים רבות שמחים במועדים טובים
שלוחה לכל קוראי העלון ולכל אחינו כל בית ישראל יע"א

בדרכיהם אתהלך....

מתרים על ידי החג

מחידושי רבותינו

אלו עשר המכות... (אגדתא דפסחא)

אמרו, 'אלו עשר מכות'. כבר חזרתי לפרש על עשר מכות מקצת פירוש, וזה הוא:

עשר מכות. למה היו רק עשר מכות, ולמה היו על הסדר הזה, התשובה: 'דע, כי בזמן שנכנס משה אצל פרעה, אמר לו: עד איפה מעלתך בידיעה, אמר: אני נביא, אפעל את הנמנעות. ויאמר לו פרעה: לא יתנבא אלא מי שידע סוד המציאות. אמר לו: אני יודע. אמר, מה ההוכחה. אמר משה: יתאספו בעלי הידיעה ויתוכחו ומי שיוכיח, השאר יהיו לפי דעתו. ויאספו חכמי מערים באותה שעה, עד שהתאיימו בדעה אחת כי העולם עשרה חלקים: תשעה גלגלים, והעשירי הוא העולם השפל. הוכיח להם משה על עולם השפל, והפך את המטה לתנין מסיבת ידיעתו במופלאות, וזה כפי שקרה לאדם על ידי חוה. מיד קרא פרעה לחכמים ולמכשפים ועשו כמותו.

אחר כך, התווכחו במדרגה השניה והיא לגלגל הלבנה הקרובה אלינו, והוא בלי ספק מחזק ליסוד המים, והיפך המים לדם. ועוד התווכחו במדרגה השלישית, והיא לכוכב. ולו פעל בחיות הבאות מן המים, ופעל הצפרדעים.

ותדע, כי בבי' לא הזכיר חכמים, ובגי' לא הזכיר אלא חרטומים ולא הזכיר מצרים, כיון כל שעלו במדרגות היו הם חלשים יותר. וכך פעל משה בשבעת כוכבי הלכת, כפי שהוא מובן בעולם הטבעי, שלכל אחד מהם פעולה במה שפעל משה, וכמו ששבתאי משתלט על אבדן העולם השפל כפעולתו בפעם השביעית, וכיון שהגיעו בוכחם אל גלגל השמיני, רב החלקים או התפרץ יסוד האש בלבד, כיון שהכוכבים מחזקים את יסוד האדמה. וכשהגיע לערבות אשר הוא מקום המאורות, החשיך עליהם והיו המאורות האלה, לחשך, וכשהגיע אל זה המקום, ויאמר פרעה: השמר לך וכו' ראות פני. ויאמר משה: כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך.

נימוקי הרז"ה למוהר"ר זכריא הרופא זצוק"ל

לרפואת

שירה בת נח לוי בשכחעי

לרפואת

יוסף בן משה דנין
בשכחעי

מעשה שאירע באחד מערביפסחים. כאשר יד התורכים נחלשה וגברה יד הערבים, והמעשה אירע ביהודים שוכני "קאע ביר אלעזב", השייך כנראה להקדש המוסלמי והיהודים היו חייבים בתשלום דמירחכירה שנתיים. והנה משום חולשת הערבים, יותר מארבעים שנה לא נגבו דמירחכירה אלו. אך עתה שידם גברה גזרו על היהודים לשלם חובם בו ביום ובה בשעה בעד כל אותן שנים. ולא נמצא לרשעים אלו זמן להציק ליהודים בענין חובם אלא בערב הפסח.

נקל לשער איזו מבוכה רבת, התמרמרות על רשעת הגוים ואימה מפני הצפוי, התפשטו בין היהודים במקום שמחת החג. ואז נתעוררו פני הדור. פרנסי העדה ורבניה ואספו את כל צאןמרעיתם לבית הכנסת. לתפלה ולמלחמה; לבקש מה' רחמים על ביטול הגזירה ולצאת בהפגנה.

והנה לאחר שהציבור קרא כמה מזמורי תהלים בבכי ובלב שבור, עמד מרי סעיד אלעוזרי זצ"ל. עבר לפני התיבה והתרים כלפי מעלה: "רבנו של עולם! — התרים בעוז — בימים קדמונים, בשעות אלו היו אבותינו עולים לבית המקדש ומקריבים את קרבנות הפסח בשמחה ובתודה. ואנו בשעה זו, נתונים בצרה ובמצוק ביד הישמעאלים, שבאים אכזרים אלו — ואתה לא תציל?"

בשבוע הראשון לנגיף, לא נכונים לסטרא, אחרא, ולומדים בצוותא בבתי

לכל משפחות הפתח ישרי שתנכו לקיים את חל חיותינו בקדושה אלא לא את החמץ הפוחני
מהחם ע' אמיא ונצפה כולנו אלא לא את חמץ את חמץ את חמץ את חמץ את חמץ את חמץ את חמץ את חמץ

מהליכות אבותינו

כמיהת אבותינו לגאולה לשוב לארץ הקודש
כתב מארי שמעון הקרי זצ"ל ברשימותיו,
זכרונות מילדותו בתימן, וז"ל:

אני זוכר את הילדות אצל המורי בתימן,
בבית המדרש, בהפסקה כשהמורי היה
יוצא לאיזה מקום היינו הילדים כל כיתה
לבד. היינו מדברים על א"י. בכיתה שלי
אני זוכר עד היום שדיברנו על המרחק
מתימן לא"י יש שאמר 20 שנה, יש שאמר
10 שנים ויש שאמר 5 שנים.

דיברנו על שנלך לא"י או צריכים להיות
חיילים ואיך נהיה חיילים ואין לנו נעליים
איך נצעד בהרים ואין לנו נעליים? חלקם
אמרו "מה יש?!" או יכולים לעלות בלי
נעליים או כבר רגילים" כך נצעד בלי
נעליים ויקראו לנו "אל גייש אל חאפ"י"
ויהיה לנו שבח בזה שאנו נלחמים בלי
נעליים.

השאלה השנייה שעלתה לנו הייתה-מה
נעשה אם אין לנו לא נשק ולא נעליים והם
רבים מאיתנו?

וכך אמרנו או נעשה בחכמה, נחפור בור
גדול מאוד ונקרא לערבים "בואו בואו
מצאנו את הנביא מוחמד בבור והוא
מחפש את הקוראן" וקורא לאחיו
המוסלמים-"בואו לקוראן" והם יבואו
ויעמדו על פי הבור ואנו נדחוף אותם
לתוך הבור ונכסה בעפר.

משפחתי היו צורפים ורוב שיחותינו היו רק
על א"י ומתי יבוא המשיח מתי יבנה בית
המקדש במהרה בימינו אמכי"ר, אני זוכר
מעשה בשנת 1941 שהיה ערב אחד לאחר
מנחה וערבית ולימוד בספר "עין יעקב"
בא לי ונערים בני גילי 13-16 להתאמן
בערב ברחובות ברובע היהודי כדי שנעלה
לא"י ואנו כבר מוכשרים להיות חיילים
לכבוש את הארץ. עכ"ל.

ואם כך הרגישו הילדים והנערים, על אחת כמה
וכמה הגדולים, וכמאמר חז"ל בגמרא (סוכה נו):
"אמר אביי, איך, כדאמרי אינשי שותא דינוקא
בשוקא או דאבוא או דאימיה. ופרש"י: משל
הדיט הוא מה שהתינוק מדבר בשוק מאביו או
מאמו שמע."

בירור הגירסאות מסובין, מיסבין, מוסבין

מתוך פרי עץ חיים למרן הגר"י רצאבי שליט"א את ק"מ

מיסבין. בן הגירסא בשתייהן בכת"י קדשו, וכן גם בכת"י נכדו. ובעץ חיים הנדפס
הגירסא ובין מסובין, והלילה הזה כולנו מיסבין. וכ"ה בכת"י השני. והלשון קשה
דפתח במסובין וסיים במיסבין. ובתכלאל משנת ה'רנ"ח ובשני תכלאל כת"י מהר"י
בשירי גרסי תרומתו מסובין. אמנם בפירוש ההגדה שם בכת"י מהריב"ש כתוב
"מוסבין". וכן מוכח שם דמפרש מסובין לשון התקבצות כמו (בראשית י"ט, ד') נסבו
על הבית. ומסובין, לשון הסיבה יעו"ש. אלא דאין הלשון עולה יפה, בין יושבין ובין
מסובין, דאין מסובין הפכו של יושבים:

ובירושלמי פרק ערבי פסחים (דף סח:) איתא, שדרך עבדים להיות אוכלין מעומד,
וכאן להיות אוכלין מסובין, להודיע שיצאו מעבדות לחירות ע"כ. משמע שמסובין
היפך עמידה, אם כן היא ישיבה. אך יש לעיין אם גם במשנה ריש הפרק לא יאכל עד
שיסב, יפרש הירושלמי כך. וקרוב העדה פירש שם כפשוטו, וצ"ע. ועיין עוד בפירוש
מהר"י ונה הנדפס (דף כ"ח כ"ט) והלשון קשה ודחוק. ואני מצאתי בתכלאל מהר"י
ונה העתק וקני מהר"ר יחיא אלקאפח זצ"ל, ראב"ד דק"ק רצאבה שבתים בזה"ל,
פירוש מסובין, "מתכניין", (תרגומו בלשון ק, מוטיין. לשון הסיבה) כמו ויסב חזקיהו פניו
אל הקיר (ישעיה ל"ח, ב'), וכן ויסב המלך אל השלחן [נ"א על הלחם. וצ"ע] לאכול.
מיסב, לשון מוטה. מסובין, "מגתמעין", מקובצים יחד אנשים ונשים וטף ונערים, עם
בתים אחרים (ושכנות) [ושכנות?] אחרות, וזכר למה שאמר הכתוב בבית אחד יאכל,
תרגום בחבורא חדא יתאכיל [ועיין דברי רבינו המחבר ד"ה ייתי ויפסח, בשם הרמ"ן]
גם כן או מתקבצים בזו הלילה להגדיל השמחה משום ברב עם הדרת מלך, ומספרים
בנסים שנעשו לנו ולאבותינו. ויש קורין בין יושבין ובין מסובין והוא נכון, לשון מיסב
על השלחן כדרך בני מלכים ע"כ. ומ"ש בסוף ויש קורין וכו' אינו מובן, דאף מתחילה
כתב הגירסא מסובין, וכפי הנראה נתערבבו כאן הדברים ממהדורות שונות. ובהגדה
כמנהג תימן דף ט"ו מפרש גם כן תיבת מסובין לשון הטיה כמנהג בני מלכים שמטיין
על שמאלן, ומביא ראיה מלשון הכתוב (שיר השירים א', י"ב) עד שהמלך במסיבו,
ומלשון ויסב חזקיהו (את) פניו אל הקיר ע"כ. ובעניין פירוש הסיבה לשון התקבצות,
עיין מ"ש בס"ד בבארות יצחק על פסקי מהר"י הלכות ברכת המוציא סעיף י"ג
באריכות, ובהגד"ש דף ס"ח וקט"ז באורך, ובמועדים וזמנים חלק ג' דף קכ"ט על
פסקת שהיו "מסובין" בבני ברק [ובדברי רבינו המחבר לקמן שם ד"ה "מסובין"]
ובדברינו לעיל את ס' ד"ה אבל:

ובכל התכלאל כת"י שראיתי, לא מצאתי לעת עתה מאן דגרס מיסבין, מ"ם
בציר, כמו שכתב רבינו המחבר, רק מסובין בוא"ז ובחולם. אלא דיש תכלאל דגרסי
תרומתו מסובין, ומהם התכלאל משנת א'תתצ"א לשטרות. ויש שגורסים הראשון
מסובין ובשני מסובין. וי"ג בהיפך, הראשון מסובין והשני מסובין. וכן הוא בהגדה
מהדו"ק של רבינו המחבר שצ"ל בצילום מכת"י, הראשון מסובין והשני מסובין [אבל
בשתי הגדות מהדו"ק שבכת"י, הראשון מסובין והשני מיסבין]. וכן מוכח מהפירוש
שבתכלאל מהריב"ש הנז' שהקדים לפרש תיבת מסובין לפני מסובין. וכן שמעתי
הקריאה במסורת מפי אדוני אבי מורי ורבי (שליט"א) [צ"ל]. וברמב"ם הוצאת
פרנקל בנוסח ההלכה מובא שבב' כת"י מתימן כתוב בתרומתו מסובין. ובנוסח
ההגדה בכת"י אחד הראשון מסובין, והשני נמצא בשלשה כת"י (כולל כת"י הנו"ל)
מסובין. אמנם סגנון מיסבין ביו"ד וצירי, נראה יותר מדוקדק, וצ"ע. [וכן כתב אלי
הרה"ג מאיר מאוזו שליט"א כשראה דברינו בעניין זה במהדורא קמא וז"ל, בהגדה
של פסח עמוד קל"ז הזכיר כת"ר גירסא "מיסבין" ולענ"ד היא נכונה מאד, כי היחיד
"מיסב" בציר"י וציר"י מגזרת הכפולים, אבל "מסובין" הוא בפלס מגולין, מגונין,
מדומין, מנחי ל"ה, והרי אין השורש "סבה" אלא "סבב". וגירסת ספרינו מסובין, קשה
ליישובה על פי הדקדוק וצ"ע עכ"ל:]

וכך למעשה יש לגרוס מיסבין כדעת מרנא ורבנא מהר"י. גברא דמאריה סיייעיה ויוצא פרח ויציץ ציץ:

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי
ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב **יחיא** בן הרב **יחיא בסיס** זצ"ל נולד באלול ה'תרנ"ז. רבו המובהק מארי סעיד אלצ'אהרי זיע"א. חבריו מארי יחיא עומסי, מארי סאלס עומייסי ואחיו מארי מוסא, מארי עוואץ נגר, מארי צאלח נגר, מארי מחפוף נגר ועוד. ת"ח בעל שיעור קומה, בעל מופת, ספריו מלאים בהגהות שכתב עליהם. הרביץ תורה ברדאע בתימן וגם בארץ. בקי גדול בתורת הח"ן. סירב לשמש בתפקיד רשמי בהנהגה. ענוותן גדול מאוד. למרות הקפדתו בהלכה, אך לא היתה דעתו נוחה להחמיר כנגד מה שנהגו קדמוניו. בקי בענייני רפואות מאד.

נפטר כ"ב שבט

ה'תשל"ז.

באירובת קיק פרי עין חיים עשרת יחיא

התודה...

הברכה...

לידידינו היקר והנעלה איש החיל הצעיר והנבגא אשר ידיו רב לו בהגדלת החיזוק התורה, ובפרט למוסדותינו התלמוד תורה ה"ה שחר בן אחרון הי"ו יהא רעוא שיוסיף לו השי"ת שנים על שנותיו, בגריאות איתנה ונהורא מעליא, ויראה בנים ובני בנים עוסקים בתורת האלודים, יראים ושלמים כאבותינו הקדושים, צעועים וברים כשאל הנבגא אל הכלים, אצ"ר.

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: e0504150896@gmail.com

תפארת בנים

ואלו המצולמים התלמידים הזריזין, לומר את ימא כברי על פה, כבקיין אשר מתימן הן באין. וזכו וקיבלו שי צנוע ונאה גביע לארבע כוסות כיהא לבני מלכים, כאות הערכה על השתדלותם לשמר מסורת אבותינו הקדושים

עת צרה היא לעקב

כתב מהרי"ץ בעץ חיים (ח"א דף עט.) בזה"ל: כשיש ח"ו מות בעיר אומרים כאן ולאחר פטום הקטורת קודם הפסוק ה' צבאות עמנו וגו' רבון העולמים וכו'. ובשבת וי"ט אין אומרים אותו שאין צועקין בתחנה בשבת וי"ט.

וכ' בסי' אה"י סגולה לזמן המגפה, יאמר ערב ובקר פטום הקטורת, גם ויאמר ה' אל משה קח לך סמים וכו' פנים ואחור, גם פסוק ה' צבאות וכו' כל פסוק ג"פ ואח"כ יאמר כולם כאחת ג"פ, ואח"כ יאמר ג"פ פ' ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם וכו', ג"פ והורידו לאיש מנחה מעט צירי ומעט ד'בש נ'כאת ול'וט ב'טינים וש'קדים (ר"ת שלהם שם עדנלב"ש. ויש שמצרפים גם יו"ד של בטינים בזה השם כזה עדנלבש. עיין משנת חסידים סודו וחשובו ושם באורך מביא תיקון לזמן המגפה במס' תיקון המגפה דף ק"ג ע"ב ואילך גם בסי' חמ"י ח"ב מ"ש):

על כן הורה מרן הגאון הגדול רבי יצחק רצאבי שליט"א פוסק עדת תימן, להוסיף ב'פטום הקטרת' אשר נאמר בסוף תפילת שחרית, את תפילת 'רבון העולמים באנו לחלות פניך' וכו'. וזהו נוסחו:

רבון העולמים באנו לחלות פניך שתמנע המגפה מעלינו ולא תתן המשחית לבא אל בתינו, ורחם עלינו ועל טפינו ועל עוללינו ועל כל ישראל עמך, וקבל תפלתנו כמו שקבלת קטרת הסמים שהקטיר לפניך אחרון הכתן כאשר החל הנגף בעם, שנאמר ויאמר משה אל אחרון קח את המחיתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת וחולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף: ויקח אחרון כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל וחנה החל הנגף בעם ויתן את הקטרת וכפר על העם: ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה: וכן פנחס שנאמר ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה וכן דוד שנאמר ויבן שם דוד מזבח לה' ויעל עלות ושלמים ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל: כי אתה אבינו ולך תלויות עינינו: רפאנו ה' ונרפא חוששינו ונושעה כי תחלתנו אתה: שכן כתוב בתורתך וחסירי ה' ממך כל חולי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאך:

עוד הורה: רצוי לומר את הפסוקים הנאמרים בפרשת הקטרת ובתפילה זו, עם טעמייהם, דאז מועיל יותר. וכן רצוי לחזור ג' פעמים על שלושת הפסוקים הנאמרים אחר פרשת הקטרת, ה' צבאות עמנו וגו', ה' צבאות אשרי וגו', ה' חושיעה וגו' ולאמרם פעם אחת ואח"כ פעם

שניה ואח"כ פעם שלישית.

והעי"ר הרה"ג משה רצאבי שליט"א, דמהרי"ץ כתב (לא נמצא בכל כתא"י) דכאשר המגיפה עדיין לא פשתה בקרבם, יש לגרוס בתפילה זו 'שתמנע המגפה', שלא יפתח פיו לשטן ח"ו. אך כאשר כבר פשתה בקרבם יאמרו 'שתעצור המגפה וכו'.

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת שם אחר- לשבוע 50 ש. לארבע שבועות 150 ש. לשנה הוראת קבע של 50 ש. למשך שנה. לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022